

ת"פ 27133/08/14 - מדינת ישראל נגד הגשמה - קוסמי - ניהול פרויקטים בע"מ, משה המאירי

בית דין אזורי לעבודה בתל אביב - יפו

ת"פ 27133-08-14

לפני:

כב' השופטת ד"ר אריאלה גילצר-כץ

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י עו"ד ישראל שניידרמן

-

הנאשמים:

1. הגשמה - קוסמי - ניהול פרויקטים בע"מ
ע"י עו"ד אפרת דויטש
2. משה המאירי

החלטה

לפניי בקשה לזיכוי הנאשמת בשל העדר הוכחה לכאורה על פי סעיף 158 לחוק סדר הדין הפלילי וכן בקשה לביטול כתב האישום מכוח הגנה מן הצדק בהתאם לסעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי.

העובדות:

1. בחודש 8/2014 הוגש כתב אישום כנגד הנאשמים.
2. בכתב האישום נטען כי הנאשמת 1 העסיקה מחודש 1/2007 ועד ליום 31/10/08 מוכרת בחנות הדיוטי פרי ג'ימס ריצרדסון בנתב"ג, וזאת מבלי שהיה בידה רישיון כקבלן כח אדם.
3. בכתב האישום נטען כי הנאשם היה בתקופה הרלוונטית לכתב האישום סמנכ"ל והבעלים של הנאשמת 1 והפר חובתו משלא מנע ביצוע העבירה.

הראיות:

עמוד 1

המאשימה העידה את מר יעקב כהן, מפקח במנהל האכיפה וההסדרה במשרד הכלכלה וגב' מאיה רמון אלטרמן, עובדת לשעבר של הנאשמת.

כמו כן הוגש דו"ח רשם החברות בהתייחס לנאשמת.

במהלך דיון ההוכחות הוגשו מסמכים נוספים (מא/1 - מא/10 וכן נ/1)

טענת הגנת מן הצדק:

1. סעיף 149 (10) לחוק סדר דין הפלילי, תשכ"ה 1965 קובע:

"לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובהן - ..."

הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית".

2. בשנת 2011 זומן הנאשם 2 לחקירה, והתייצב אליה ונחקר אלא שהנאשם כבר לא היה מנהל הנאשמת או בעלים באותה תקופה. כעולה מנ/1 התחלפו בעלי הנאשמת כבר בשנת 2010. באותה עת הנאשם 2 כבר לא שימש בעת חקירתו בעלים ומנכ"ל הנאשמת 1. הנאשם 2 אף יידע את חוקריו כי הוא איננו המנכ"ל והבעלים:

"אני הייתי הבעלים והמנכ"ל של חברת הגשמה קוסמי ניהול פרוייקטים או בשמה הקודם "קוסמי ניהול פרוייקטים" מזמן הקמתה בשנת 2001 אולם היא לא הופעלה אלא רק בסוף 2006 תחילת 2007. אני הייתי המנכ"ל והבעלים עד סוף מאי 2010 אשר מונה לחברה כונס מטעם מר איתן שמיר שלו הייתי חייב כסף ובשל חוסר יכולת להשיב לו את כספו הוא השתלט על המניות והכונס היה רו"ח החברה יובל קיצרון שהפעיל את החברה החל מסוף מאי 2010 ועד לחתימת הסכם שלושה חודשים לאחר מכן..." (מא/3 עמ' 1 שורות 5 - 10)

3. אולם המאשימה לא טרחה לבצע הליכי חקירה אחרים כנגד הנאשמת 1.

4. לכן, הלכה למעשה הנאשמת לא נחקרה כלל שכן הנאשם לא היה אותה תקופה אורגן של הנאשמת. בעל מניות לשעבר בחברה אינו יכול לחייב החברה שבה היה בעל מניות בהליך פלילי.

5. האם ניתן להגיש כתב אישום כנגד הנאשמת על סמך חקירתו של הנאשם. בית המשפט המחוזי קבע כי

קיימת חובה לחקור חשוד בטרם הגשת כתב אישום:

"ככלל, בהעדר נסיבות יוצאות דופן, על הגורם החוקר לחקור גם את החשוד בביצוע העבירה. חובה זו מקורה בחובתו של כל גורם חוקר, לנהל חקירה באופן סביר ולאסוף את כל החומר הרלוונטי לצורך הפעלת שיקול הדעת של הגורם המחליט באשר להמשך הטיפול בתיק החקירה. חובה זו זהה לחובתה של כל רשות מינהלית האמורה להפעיל את שיקול דעתה.

הגשת כתב אישום בעבירה מנהלית בטרם ניתנה לחשוד זכות הטיעון, עלולה להביא בתקיפה עקיפה לבטלותו של כתב האישום, בגין אי הפעלה מושכלת של שיקול דעת הגורם המחליט על הגשת כתב האישום. לעניין זה, יפים דבריו של פרופ' זמיר בספרו בעמ' 742:

"כלל הענייניו אינו מסתפק בכך שהוא מחייב את הרשות המינהלית לבסס את החלטתה על שיקולים ענייניים. הוא מחייב אותה, למעלה מכך, לבסס החלטתה על כל השיקולים הענייניים. "הלכה היא, שעל מנת שרשות ציבורית תמלא תפקידה כהלכה, עליה לדאוג תחילה שכל העובדות והנתונים הנוגעים לעניין יהיו לפניו.. "

עפ (חי') 3730/03 מדינת ישראל נ' מוסטפא אגבאריה (ניתן ביום 11.3.2004 - פורסם במאגרים האלקטרוניים. שם עמ' 4 - 5).

6. וכך גם נקבע עפ (חי') 1584/04 אלמרין יחזקאל נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 3.2.2005 - פורסם במאגרים האלקטרוניים. שם עמ' 7).

"לכל חשוד קמה זכות שטענותיו יחקרו כדבעי. זכות זו היא זכות חוקתית המהווה פועל יוצא של הזכות למשפט הוגן, שמטרתה להגן על כל אדם, לרבות חשוד, מפני פגיעה בכבודו, בחירותו ובקניינו, כמשמעו בהוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. הימנעות מביצוע פעולות חקירה, ובמיוחד חקירת מעורבים ובדיקת גרסאותיהם מול ראיות אחרות, מהווה פגיעה בזכות הבסיסית למשפט הוגן ומערערת את אמינות גרסת המאשימה. כאשר לא נחקרת טענת חשוד, ולא ניתן לסתור אותה בראיות מוצקות אחרות, עומדת בפני ביהמ"ש ההנחה כי קיימת אפשרות שתוצאות החקירה היו תומכות בגרסתו של החשוד".

7. ברי כי על פי כללי הצדק הטבעי לא ניתן להגיש כתב אישום כנגד נאשמת אשר לא נחקרה.

8. לפיכך, אני מקבלת את טענת הנאשמת וקובעת כי ניהול ההליך עומד בסתירה לעקרונות הצדק וההגינות המשפטית.

9. כתב האישום מבוטל. הנני מזכה את הנאשמת.

10. משהנאשמת זוכתה, לא ניתן להגיש כתב אישום כנגד הנאשם שכן חבותו הלכאורית נובעת מאשמתה של הנאשמת.

11. למעלה מן הצורך נתייחס לטענות נוספות שהועלו ע"י הנאשמת.

התיישנות ושיהוי:

12. סעיף 24 לחוק העונשין תשל"ז - 1977 קובע את סוגי העבירה לפי חומרתן:

(1) "פשע" ...

(2) "עוון" - עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה העולה על שלושה חודשים ושייכה עולה על שלוש שנים; ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס העולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום;

(3) "חטא" - "...

13. ס' 9 (א) (3) לחסד"פ קובע כי אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה אם עברו מיום ביצועה:

(1) בפשע שדינו מיתה או מאסר עולם - עשרים שנים;

(2) בפשע אחר - עשר שנים;

(3) בעוון - חמש שנים;

(4) בחטא - שנה אחת.

14. משעסקינן בעבירה מסוג עוון, תקופת התיישנות היא 5 שנים מיום ביצוע העבירה. כתב האישום במקרה דנא הוגש כשש שנים לאחר ביצוע העבירה. לכן, לא ניתן היה להגיש כתב אישום בגין העבירה הנדונה מחמת התיישנות אלא אם חל אירוע מנתק.

15. מהו אירוע מנתק?

"...פרשנות תכליתית מחייבת לפרש את החוק כך שאין מירוץ ההתיישנות נקטע אלא בהתקיים הצדקה עניינית לכך. הצדקה אשר כזאת קיימת כאשר לצורך בירור האמת במשפט נדרשת חקירה; כאשר העברייני ביוזמתו חותר תחת בירור האמת או כאשר קיימת מניעה חוקית להעמדה לדין. אולם אין ההצדקה קיימת כשלפני התביעה מונח כל חומר החקירה, וכל שנותר עליה לעשות הוא להפעיל בזריזות את שיקול-דעתה, אם יש בחומר כדי להגיש כתב-אישום. פרשנות זו של סעיף 9(ג) לחוק, מתיישבת עם זכותו של החשוד לקיום הליך מהיר שבו יוכרע גורלו על-ידי התביעה לחסד או לשבט, ואין היא כופה על התביעה גזירה שאינה יכולה לעמוד בה. פרשנות אחרת משמעה עינוי הדין, והארכת תקופת המתח, הסבל הנפשי וחוסר הוודאות, בה חיים החשוד ומשפחתו, מאז תחילת החקירה עד להחלטת התביעה. פרשנות כזאת אינה עולה בקנה אחד עם כבודו של החשוד, ועם הטעם התועלתני להתיישנות, שעליו עמדנו" (בג"ץ 6972/96 התנועה למען איכות השלטון נ' היועץ המשפטי לממשלה פ"ד נא(2) 757, עמ' 14 למאגרים האלקטרוניים).

16. עוד נקבע בפסיקה כי אין צורך שחשוד פלוני או נאשם פלוני ייחקרו בתוך תקופת ההתיישנות דווקא כדי להפסיק את מירוץ ההתיישנות אלא די אם החשדות החלו להיחקר ונאספו ראיות בטרם הסתיימה תקופת ההתיישנות, שבסופו של דבר היו בבחינת חומר חקירה (עפ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל פ"ד נ(2) 221).

17. ראינו כי הנאשמת הלכה למעשה לא נחקרה אך האם הנפקת תעודת עובד ציבור ע"י המאשימה (מא/1) מהווה פעולת חקירה ראשית? לדידי, תעודת עובד ציבור איננה פעולת חקירה אלא פעולה טכנית. שנית, אף אם נתייחס להנפקת תעודת עובד ציבור כפעולת חקירה, הרי שהנפקתה לאחר שנתיים וחצי מיום ביצוע העבירה, מהווה שיהוי בפעילות המאשימה, ללא כל הצדקה.

18. דבר לא מנע מהמאשימה להנפיק תעודת עובד ציבור במשך כשנתיים וחצי. לכן העבירה, מושא כתב האישום, התיישנה ודין כתב האישום להתבטל גם מסיבה זו.

19. יצוין כי אומנם על פי ההלכה הפסוקה שיהוי בהגשת כתב האישום לאו דווקא משליך על ביטול כתב האישום אלא לעיתים קרובות משפיע על גזר הדין אולם בכל מקרה לשיהוי בהגשת כתב האישום השלכות על ההליך:

"ייתכנו מקרים בהם עצם השיהוי בהגשת כתב האישום ישפיע במידה פחותה ביותר, ואולי אף לא ישפיע כלל, על התוצאה הסופית, וייתכנו מקרים בהם השיהוי בהגשת כתב האישום ישפיע בצורה ניכרת על התוצאה הסופית. לא הרי שיהוי קצר, כהרי שיהוי של שנים רבות ללא כל הצדקה והסבר, לא הרי עבירות סבוכות המצריכות בדיקה וחקירה מעמיקה, כהרי עבירות שאינן מצריכות חקירה ואיסוף ראיות מעמיק, לא הרי עבירה חמורה, כהרי עבירה קלת ערך, לא הרי מקרה בו תרם הנאשם לשיהוי, כהרי מקרה בו כל האשמה מוטלת על כתפי רשויות התביעה והחקירה, לא הרי מקרה בו הקורבן נפגע פגיעה ממשית ממעשי הנאשם, כהרי מקרה

בו הפגיעה קלת ערך, לא הרי מקרה בו השיהוי לא פגע בהגנתו של הנאשם, כהרי מקרה בו הנאשם לא יכול להתגונן כראוי לאור חלוף הזמן. כל מקרה ומקרה ונסיבותיו עימו, בשים לב גם לעומס הרב המוטל על כתפי רשויות החקירה והתביעה." (פ 4434/10 אבי יחזקאל נ' מדינת ישראל ניתן ביום 16.3.2011 - פורסם במאגרים האלקטרוניים. שם עמ' 10).

20. ברי כי קיים אינטרס ציבורי להגשת כתב אישום מקום שבו נעשית לכאורה עבירה אולם אין לזלזל באינטרס הציבורי למנוע שיהוי בלתי סביר בהתנהלות הרשויות, תוך כדי פגיעה בעקרונות ההגנות המשפטית ורוח הצדק. קל וחומר במקרה דנא, שאין עסקינן רק בשיהוי אלא בהתיישנות.

18. סוף דבר: מכל הנימוקים שפורטו לעיל, כתב האישום מבוטל. הנאשמים מזוכים מהעבירות המיוחסות להם בכתב האישום.

ניתנה היום, ז' טבת תשע"ז (05 ינואר 2017), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.